

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 7. 2025, sen. zn. 29 NSČR 62/2023, ECLI:CZ:NS:2025:29.NSCR.62.2023.1

Číslo: 26/2026

Právní věta:

I. Banka, která na základě sjednané bankovní záruky plnila věřiteli podle podmínek záruční listiny, které jí nedovolovaly zkoumat, zda hradí dlužníkům skutečný dluh (jelikož šlo o bezpodmínečnou bankovní záruku), má právo žádat dlužníka, aby jí nahradil to, co plnila podle § 2039 odst. 1 o. z., a uplatnit (vůči dlužníku nebo i třetím osobám) zajištění tohoto nároku, které si sjednala; pro uplatnění náhrady podle § 2039 odst. 1 o. z. není banka povinna tvrdit ani prokazovat, že plnila věřiteli na dlužníkům skutečný dluh. Jestliže banka v takovém případě v přihlášce své pohledávky také tvrdí a následně při přezkumu pohledávky prokáže, že takto plnila věřiteli na dlužníkům skutečný dluh, má právo požadovat úhradu poskytnutého plnění v režimu § 1937 odst. 2 o. z. (tedy včetně zajištění pohledávky, kterým disponoval věřitel); šlo-li o plnění jen na část dlužníkova skutečného dluhu, uplatní se uvedený postup s omezením podle § 1938 odst. 1 o. z.

II. Jestliže věřitel přihlásil pohledávku do insolvenčního řízení jako zajištěnou zástavním právem k majetku dlužníka a takto (s právem na uspokojení ze zajištění) byla pohledávka následně zjištěna při přezkumném jednání, pak pro účely vydání výtěžku zpeněžení zajištění zajištěným věřitelům nelze vycházet z toho, že šlo o věřitele nezajištěného (že dobu vzniku zajištění nelze určit proto, že zajištění podle hmotného práva vůbec nevzniklo).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 30.07.2025

Spisová značka: 29 NSČR 62/2023

Číslo rozhodnutí: 26

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Bankovní záruka, Insolvenční řízení, Zástavní právo (o. z.)

Předpisy: § 18 IZ

§ 183 IZ

§ 19 IZ

§ 1937 o. z.

§ 1938 odst. 1 o. z.

§ 2029 o. z.

§ 2039 o. z.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání věřitele zrušil usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28. 3. 2023, sp. zn. KSHK 33 INS 19866/2020, 4 VSPH 205/2023, a usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 23. 11. 2022, sp. zn. KSHK 33 INS 19866/2020, v rozsahu, v němž soudy rozhodly o vydání výtěžku zpeněžení zajištění ve výši 764 975,18 Kč zajištěnému věřiteli č. 16 a o vydání výtěžku zpeněžení zajištění ve výši 10 027 064,75 Kč zajištěnému věřiteli č. 36. Ve zrušeném rozsahu vrátil věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení a ve zbývajícím rozsahu dovolání proti usnesení odvolacího soudu zamítl.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 23. 11. 2022, č. j. KSHK 33 INS 19866/2020-B-100, Krajský soud v Hradci Králové (dále jen „insolvenční soud“):

[1] Souhlasil s tím, aby Ing. Lukáš Vlašáný, insolvenční správce dlužníka (pronax group s. r. o.), vydal z výtěžku zpeněžení označených dvou pozemků se stavbou v obci V. (dále jen „nemovitosti“) ve výši 32 328 322 Kč věřiteli č. 36 (De Vries Group, a. s.) částku 29 544 010,55 Kč, a věřiteli č. 16 (České republice - České správě sociálního zabezpečení) částku 764 975,18 Kč (bod I. výroku).

[2] Určil, že náklady spojené se zpeněžením předmětu zajištění činily 533 479,50 Kč (bod I. výroku).

[3] Určil, že náklady spojené se správou předmětu zajištění činily 155 861,77 Kč (bod I. výroku).

[4] Určil, že záloha na odměnu správce z výtěžku zpeněžení činí 1 329 995 Kč včetně částky odpovídající dani z přidané hodnoty (bod I. výroku).

[5] Uložil insolvenčnímu správci dlužníka povinnosti související s vydáním výtěžku zpeněžení zajištění (bod II. výroku).

[6] Přiznal insolvenčnímu správci dlužníka zálohu na odměnu ve výši 1 329 995 Kč, včetně částky odpovídající dani z přidané hodnoty (bod III. výroku).

2. Insolvenční soud - vycházejí z § 11 odst. 1, § 167 odst. 1, § 298 a § 305 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), a z § 1937 odst. 2, § 2029 odst. 1 a § 2039 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále též jen „o. z.“) - dospěl ve vztahu k otázkám řešeným v bodě I. výroku usnesení k následujícím závěrům:

3. Mezi věřitelem č. 15 [Národní rozvojovou bankou, a. s. (dále též jen „banka N“)] a insolvenčním správcem je sporná právní otázka, zda při plnění z bankovní záruky dochází k tzv. zákonné subrogaci dle § 1938 odst. 2 o. z., tedy ke vstupu výstavce bankovní záruky (věřitele č. 15) do práv původního věřitele vůči dlužníku.

4. Platná úprava bankovní záruky (finanční záruky) obsažená v § 2029 až § 2039 o. z. v zásadě vychází z úpravy tohoto institutu v zákoně č. 513/1991 Sb., obchodním zákoníku, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále též jen „obch. zák.“). I pro právní poměry založené bankovní zárukou vystavenou po 1. 1. 2014 jsou proto nadále využitelné (níže uvedené) závěry, z nichž soudní praxe ve vztahu k bankovním zárukám dosud ustáleně vycházela.

5. Při bankovní záruce vzniká v zásadě právně samostatný závazek banky, který je závislý na existenci zajišťovaného závazku, jen když to vyplývá z obsahu záruční listiny. Nevyplývá-li z obsahu bankovní záruky něco jiného, má tato záruka povahu bezpodmínečné bankovní záruky (tj. záruky na první výzvu a bez námitek). Při této formě bankovní záruky se neuplatní ani princip akcesority, ani princip subsidiarity; srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2020, sp. zn. [29 Cdo 2151/2019](#) [rozsudek je (stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže) dostupný na webových stránkách Nejvyššího soudu].

6. Bankovní záruka je specifickým právním institutem sloužícím k zajištění dluhu, odlišným od ručení. Při bankovní záruce vystupují 3 subjekty; dlužník (klient banky), věřitel a výstavce bankovní záruky (banka). Mezi dlužníkem a věřitelem existuje „klasický“ závazkový vztah (věřitel má pohledávku vůči dlužníku, dlužník má dluh vůči věřiteli); jde o tzv. valutový vztah. Na základě smlouvy o vystavení záruky (nejčastěji příkazní smlouvy) vznikne mezi dlužníkem a výstavcem prohlášením v záruční listině tzv. krycí vztah, jímž se zajistil dluh dlužníka vůči věřiteli. Výstavce má povinnost plnit věřiteli do určité částky, jsou-li splněny podmínky určené v záruční listině.

7. Záruční listina vymezuje obsah práv a povinností plynoucích z bankovní záruky.

8. Oproti ručení nedochází ke vstupu do práv věřitele (tzv. zákonné subrogaci dle § 1937 odst. 2 o. z.), jestliže výstavce bankovní záruky plní věřiteli na základě záruční listiny. Je tomu tak proto, že vystavením bankovní záruky vznikl mezi výstavcem bankovní záruky a dlužníkem zcela nový samostatný závazek nezávislý na závazku mezi věřitelem a dlužníkem.

9. Jinak řečeno, krycí vztah je nezávislý na valutovém vztahu (a opačně). Krycí vztah spočívá pouze v tom, že výstavce bankovní záruky plní na základě záruční listiny určitou částku věřiteli; následně pak má vůči dlužníku na základě tohoto vztahu právo na vyrovnání (regres) toho, co plnil (podle § 2039 o. z.). Přitom je bez významu, zda mezi dlužníkem a věřitelem nějaká pohledávka existuje (může jít o pohledávku, která již zanikla splněním, nebo se promlčela). Výstavce bankovní záruky je povinen plnit za jakýchkoli okolností, i když valutový vztah (třeba) zanikl. Pro tuto abstraktní neakcesorickou a nesubsidiární povahu (bankovní záruky) je vyloučeno uplatnění § 1937 odst. 2 o. z.; použije se zvláštní úprava bankovní záruky v § 2039 o. z.

10. Pro její dispozitivní úpravu lze sjednat bankovní záruku jako akcesorickou; to, že se tak stalo mezi věřitelem č. 15 a dlužníkem, však z předložených listin neplyne.

11. Insolvenční soud proto dospěl k závěru, že pohledávka věřitele č. 15 nebyla zajištěna zpeněženými nemovitostmi, jelikož tento věřitel nevstoupil do práv původního věřitele [UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s. (dále též jen „banka U“)] ze smlouvy o úvěru.

12. Při podání návrhu na rozdělení výtěžku zpeněžení zajištění (dále jen „rozdělovací návrh“) je insolvenční správce povinen zkoumat skutečnou dobu vzniku zajištění. Zajištění věřitelé, kteří nesouhlasí s rozdělovacím návrhem (včetně sporu o pořadí jejich uspokojení ze zajištění) se mohou obrátit na insolvenční soud a následně brojit opravnými prostředky proti rozhodnutí vydanému podle § 298 odst. 2 insolvenčního zákona (nejde o spor, který se řeší až při rozvrhu); srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2016, sp. zn. [29 Cdo 2011/2014](#) (jde o rozsudek uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 4, ročníku 2017, pod číslem 50).

13. Pořadí uspokojení zajištěných věřitelů řeší insolvenční soud podle § 167 odst. 1 insolvenčního zákona, podle skutečné doby vzniku zástavního práva nebo doby vzniku zajištění, bez zřetele k tomu, že zajištěná pohledávka některého z věřitelů byla předtím přezkoumána a zjištěna s uvedením chybného údaje o pozdější době vzniku zajištění v přihlášce pohledávky; srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2016, „sp. zn. 29 NSCR 7/2014“ [správně jde o usnesení ze dne 30. 3. 2016, sen.

zn. [29 NSČR 7/2014](#), uveřejněné pod číslem 76/2017 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 76/2017“)].

14. Při přezkumném jednání byly jako zajištěné zpeněženými nemovitostmi zjištěny pohledávky věřitele č. 36 (banky U) [ve výši 29 544 010,55 Kč], věřitele č. 16 (ve výši 1 986 150,10 Kč) věřitele č. 18 (České republiky – Finančního úřadu pro Královéhradecký kraj) [ve výši 1 074 082,13 Kč] a věřitele č. 15 (ve výši 13 162 347,25 Kč).

15. Jelikož pohledávka věřitele č. 15 (ač byla zjištěna jako zajištěná) z výše popsaných příčin není zajištěna vůbec, nelze ani určit (podle § 167 odst. 1 insolvenčního zákona) skutečnou dobu vzniku jejího zajištění.

16. Skutečné pořadí zajištění je tedy u zajištěných věřitelů takové, že:

[1] u pohledávek věřitele č. 36 ve výši 5 649 326,72 Kč, 4 289 807,70 Kč a 15 956 259,91 Kč vzniklo zajištění 25. 8. 2015,

[2] u pohledávky věřitele č. 36 ve výši 1 825 639,78 Kč vzniklo zajištění 31. 10. 2017,

[3] u pohledávky věřitele č. 36 ve výši 1 822 976,44 Kč vzniklo zajištění 25. 10. 2018,

[4] u pohledávky věřitele č. 16 ve výši 736 742,08 Kč vzniklo zajištění 8. 1. 2019, a

[5] u pohledávky věřitele č. 16 v (částečné) výši 28 233,10 Kč vzniklo zajištění 7. 8. 2019.

Na věřitele č. 18 (s další zajištěnou pohledávkou) nezbude žádný výtěžek zpeněžení.

17. K odvolání věřitele č. 15 Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 28. 3. 2023, č. j. KSHK 33 INS 19866/2020, 4 VSPH 205/2023-B-114, potvrdil usnesení insolvenčního soudu v bodě I. výroku co do vydání výtěžku zpeněžení (zajištění) ve výši 29 544 010,55 Kč věřiteli č. 36 a ve výši 764 975,18 Kč věřiteli č. 16.

18. Odvolací soud – vycházející z § 167 odst. 1 insolvenčního zákona – dospěl po přezkoumání napadeného usnesení k následujícím závěrům:

19. Odvolací soud se s napadeným usnesením ztotožňuje a jeho skutkové a právní závěry považuje za správné a souladné s judikaturou Nejvyššího soudu. K odvolacím námitkám pro úplnost dodává následující:

20. Na zpeněžených nemovitostech (zajištění) vázla podle údajů z katastru nemovitostí jen zástavní práva ve prospěch (zajištěných) věřitelů č. 36, č. 16 a č. 18. Ve prospěch věřitele č. 15 nebylo vloženo zástavní právo k nemovitostem (ani jiné ekvivalentní zajištění ve smyslu § 2 písm. g/ insolvenčního zákona).

21. S bankovní zárukou (coby právním důvodem vzniku pohledávek věřitele č. 15 za dlužníkem) insolvenční zákon žádné přednostní právo nespojuje. Proto věřitele č. 15 nelze považovat za zajištěného věřitele.

22. To, že (takové) pohledávky věřitele č. 15 byly zjištěny jako zajištěné, ještě neznamená, že musí být bez dalšího přednostně uspokojeny; při rozhodování o vydání výtěžku zpeněžení předmětu zajištění jsou (totiž) rozhodující i další kritéria určující, zda a v jaké výši může být taková zjištěná zajištěná pohledávka posléze vůbec uspokojena (srov. zejména § 167 a § 298 insolvenčního zákona).

23. Při konkurenci více zajištěných věřitelů na jednom předmětu zajištění se postupuje zejména

podle § 167 odst. 1 věty druhé a třetí insolvenčního zákona. K výkladu označeného ustanovení (byť ve znění účinném do 31. 12. 2013) srov. (citované) závěry [R 76/2017](#).

24. Nešlo proto o nepřipustnou revizi výsledků přezkumu, jestliže insolvenční soud posuzoval věc podle § 167 odst. 1 insolvenčního zákona na základě závěrů [R 76/2017](#) pro situaci, kdy nebylo možné určit dobu vzniku (neexistujícího) zajištění.

25. Otázkami týkajícími se bankovní záruky se již zabýval Nejvyšší soud (v rozsudku sp. zn. [29 Cdo 2151/2019](#)), přičemž tam formulované (odvolacím soudem citované) závěry, jsou závěry ustálenými, k nimž se Nejvyšší soud přihlásil (a doplnil je) usnesením ze dne 30. 5. 2022, „sen. zn.“ (správně sp. zn.) [29 Cdo 2953/2020](#).

26. V poměrech projednávané věci se z vystavených záručních listin shodně podává, že věřiteli č. 15 vznikla povinnost plnit úvěrující bance U z poskytnutých bankovních záruk pohledávky na jistiny úvěrů, a to v různých procentních výších nesplacených jistin zaručovaných úvěrů, ke dni sepsání výzev k plnění z těchto bankovních záruk, maximálně vždy do určitého limitu. Je tedy zřejmé, že bankovní záruky měly povahu bezpodmínečných bankovních záruk (záruk na první výzvu a bez námitek), u nichž se neuplatní princip akcesority ani princip subsidiarity.

27. Insolvenční soud proto správně dovodil, že nemohlo dojít k přechodu zajištění úvěrových pohledávek na odvolatele podle pravidla obecné subrogace uvedeného v § 1937 odst. 2 o. z. Názor věřitele č. 15, že by se obecné pravidlo upravující změnu závazku v osobě věřitele podle § 1937 odst. 2 o. z. mohlo uplatnit vedle zvláštního ustanovení § 2039 o. z. současně, se podle judikatury Nejvyššího soudu neprosadí u bezpodmínečné bankovní záruky.

28. Zjednodušeně řečeno, zajištění úvěrových pohledávek banky U za dlužníkem nepřešlo na pohledávky vzniklé věřiteli č. 15 vůči dlužníku proplacením bankovních záruk bance U. Ostatně, i kdyby takové zajištění přešlo, prosadilo by se omezení uvedené v § 1938 odst. 1 o. z., což by znamenalo, že banka U (nyní věřitel č. 36) opět měla lepší (přednostní) právo na uspokojení zajištěných pohledávek z výtěžku zpeněžení zajištění (před věřitelem č. 15, jenž plnil jen část dlužníkovu dluhu).

29. Věřitel č. 15 tak ani v odvolacím řízení neosvědčil, že by jeho zjištěné (a podle výsledků přezkumu též „zajištěné“) pohledávky bylo možné uspokojit z výtěžku zpeněžení zajištění před pohledávkami věřitelů č. 36 a č. 16 s lepším pořadím vzniku zajištění.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

30. Proti usnesení odvolacího soudu podal věřitel č. 15 dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právní otázky, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, anebo by v dílčích otázkách měla být posouzena jinak. Dovolatel namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.), a požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení.

31. V mezích uplatněného dovolacího důvodu argumentuje dovolatel následovně:

32. Dovolatel nezpochybňuje judikaturu týkající se bankovní (finanční) záruky, má však za to, že na danou věc dopadá jen zčásti a soudy ji použily nesprávně. Jde (totiž) o to, zda finanční záruka je v konkrétním případě modifikována tak, že se pro ni uplatní princip akcesority i subsidiarity.

33. Dovolatel poukazuje na skutečnost, že v reakci na závěr insolvenčního soudu (že z předložených listin nplyne, že bankovní záruka byla ujednána jako akcesorická) v odvolání uvedl, že nešlo o nemodifikované bankovní záruky na první výzvu bez podmínek, a to s přihlédnutím k článku II bankovní záruky, který odkazuje na článek IV, jenž pod písmenem d/ vyžaduje coby jeden z dokladů, které má obsahovat výzva k plnění z bankovní záruky, písemné prohlášení, že dlužník byl písemně vyzván k zaplacení dlužné částky jistiny zaručovaného úvěru a že ve stanovené lhůtě svůj dluh nesplnil, v případě zjištěného úpadku dlužníka pak prohlášení, že dlužník svůj dluh nesplnil a s ohledem na úpadek nebyla výzva k plnění zasílána. Dluh tedy musí existovat, dlužník musí být vyzván k jeho splnění a záruční banka pak plní u tzv. pásmové záruky v rozsahu 25 % až 40 % nesplacené jistiny zaručovaného úvěru, u ostatních záruk pak v rozsahu 70 % jistiny zaručovaného úvěru ke dni sepsání výzvy, což je stanoveno vždy v článku I příslušné záruční listiny. Dále nemůže být plněno ani na promlčený dluh, neboť u pásmové záruky musí být výzva sepsána do 12, 24 nebo (nejpozději) 36 měsíců ode dne, kdy nastala splatnost zaručovaného úvěru. U ostatních záruk je pak dle článku II odst. 1 písm. e/ nutné doručit výzvu k plnění nejpozději do 6 měsíců ode dne splatnosti jistiny zaručovaného úvěru. Navíc je bankovní záruka dovolatele poskytována jako nepostupitelná, a to buď obecně nebo v případě pásmové záruky samostatně bez zaručovaného úvěru (článek II odst. 1 písm. e/ nebo g/ záruční listiny).

34. Je tedy zřejmé, že záruční listiny byly ujednány jako akcesorické vůči úvěrovým smlouvám, takže závěr o vyloučení aplikace § 1937 odst. 2 o. z. neobstojí.

35. Dovolatel dále upozorňuje, že nutná prohlášení beneficianta musí být ve většině případů doložena příslušnými listinami, takže záruční banka neposuzuje jen formální splnění podmínky. Případná námitka, že doložené listiny by nemusely odrážet realitu, není relevantní, když nemůže změnit to, že záruční listiny byly ujednány jako akcesorické i subsidiární.

36. Hlavní však je, že jde o subrogaci v rámci insolvenčního řízení; proto je nutné vycházet z § 183 insolvenčního zákona ve spojení s § 18 insolvenčního zákona, což vyplývá i z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 28. 2. 2022, „č. j. 29 ICdo 7/2020-99“ (správně č. j. KSHK 42 INS 4019/2012, 42 ICM 1121/2018, [29 ICdo 7/2020-99](#)) [jde o rozsudek uveřejněný pod číslem 9/2023 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 9/2023“)]. Ustanovení § 183 odst. 2 insolvenčního zákona výslovně zmiňuje bankovní záruku a z § 183 odst. 3 insolvenčního zákona je zřejmé, že i osobě zajišťující hlavní závazek bankovní zárukou přiznává insolvenční zákon možnost domáhat se vstupu do řízení bez zřetele k tomu, zda přihlášku sama podala [osobě, která poskytla plnění z bankovní záruky, umožňuje insolvenční zákon domáhat se plnění namísto věřitele (tedy ve stejném rozsahu jako věřitel)].

37. V insolvenčním řízení by se tedy osoba, která poskytla bankovní záruku, domohla stejného zajištění jako původní věřitel, kdežto mimo ně (při vyloučení aplikace § 1937 odst. 2 o. z.) nikoli. Tento argument *ad absurdum* nepochybně vylučuje závěr, že u bankovní záruky nemohlo jít o zákonnou subrogaci dle § 1937 odst. 2 obč. zák. (byť judikatura obecně takovouto možnost vylučuje). Ustanovení § 183 odst. 2 insolvenčního zákona (jímž se soudy nezabývaly) je formulováno jednoznačně a nepochybně dopadá i na pohledávky z bankovní záruky.

38. Se závěrem, že nejde o nerespektování výsledků přezkumného jednání, jestliže se insolvenční soud řídí při vydání výtěžku zpeněžení zajištění skutečnou dobou vzniku zástavního práva nebo skutečnou dobou vzniku zajištění, lze souhlasit, odvolací soud však patrně přehlédl, že vstoupí-li nový věřitel do řízení, vstupuje na místo původního věřitele, včetně zajištění. To, že dovolatel podal samostatnou přihlášku, nevylučuje jeho vstup do práv a povinností původního věřitele; pořadí zajištění se pak řídí pořadím zajištění původního věřitele (s výjimkou uvedenou v § 1938 odst. 1 o. z.). Původní věřitel má právo požadovat vyrovnání zůstatku své pohledávky přednostně před novým věřitelem. Nový věřitel má tedy „jakousi“ podřízenou pohledávku, ale pouze vůči původnímu věřiteli, nikoliv vůči ostatním věřitelům dlužníka.

39. Nejprve tedy má být uspokojen zbytek pohledávky původního věřitele, která je první v pořadí, pak pohledávka nového věřitele ze subrogace vztahující se k pohledávce původního věřitele, která je první v pořadí, poté pohledávka původního věřitele, která je druhá v pořadí, za ní pohledávka nového věřitele ze subrogace, vztahující se k pohledávce původního věřitele, která je druhá v pořadí, atd. Soudy tedy tím, že po věřiteli č. 36 určily jako dalšího v pořadí věřitele č. 16, pominuly, že subrogovaná pohledávka dovolatele není podřízena pohledávce věřitele č. 16. Dobu vzniku zástavního práva zajištěné pohledávky dovolatele lze určit, neboť je stejná jako u původního věřitele (banky U, nyní věřitele č. 36), jenž má dle § 1938 odst. 1 o. z. přednost před novým věřitelem.

40. Není (přitom) významné, zda zástavní právo je zapsáno v katastru nemovitostí ve prospěch nového věřitele, když plněním z bankovní záruky přešlo dříve vzniklé zástavní právo na nového věřitele (nejde o originární vznik zástavního práva).

41. Dovolatel je proto přesvědčen, že zástavní právo mu náleží v pořadí, jaké měl ke konkrétní pohledávce věřitel č. 36, při současném podřízení subrogované pohledávky neuhrazenému zbytku té které pohledávky věřitele č. 36.

42. Insolvenční správce dlužníka ve vyjádření navrhuje dovolání odmítnout jako nepřipustné nebo zamítnout jako nedůvodné. K tomu především uvádí, že dovolání nevymezuje konkrétní právní otázku podřaditelnou § 237 o. s. ř. K vlastnímu obsahu dovolání se vyjadřuje následovně:

43. Namítané nedostatky napadeného usnesení nespočívají v právním posouzení věci, nýbrž v tom, že oba soudy v souladu se zásadou volného hodnocení důkazů dospěly k určitým skutkovým zjištěním, se kterými se dovolatel neztotožňuje [dovolatel se dovoláním ve skutečnosti domáhá přezkumu (revize) skutkových zjištění, což Nejvyššímu soudu nenáleží].

44. Napadené usnesení je věcně správné, když:

[1] Dovolatel není a nebyl věřitelem zajištěné úvěrové pohledávky a žádnou takovou pohledávku do insolvenčního řízení ani nepřihlásil.

[2] Důvodem vzniku dovolatelovy pohledávky je (totiž) smlouva o poskytnutí bankovní záruky a „náhradová“ pohledávka ve smyslu § 2039 o. z. z této smlouvy plynoucí (nikoli pohledávka z úvěrové smlouvy); srov. zejména článek IV obchodních podmínek bankovních záruk.

[3] Vystavená bankovní záruka byla abstraktní a neakcesorická (bez námitek na první „zavolání“), když jedinou podmínkou pro vznik platební povinnosti banky N z vystavené bankovní záruky byla formálně bezvadná výzva beneficianta s obsahovými náležitostmi dle záruční listiny [banka N neměla k dispozici žádné námítky, když výzva je toliko formálním úkonem a banka N nebyla oprávněna jakkoli zkoumat (namítat) skutečný stav věci].

[4] Při takto vystavené bankovní záruce nelze vůbec uvažovat o subrogaci nebo zákonné cesi jakékoli pohledávky ve prospěch vystavující banky; povinnost banky plnit z bankovní záruky by byla dána, i kdyby neexistovala žádná podkladová (zajišťovaná) pohledávka.

[5] „Náhradový“ nárok dovolatele dle § 2039 o. z. není nijak zajištěn, takže jeho skutečné pořadí pojmově nemůže být lepší než pořadí jiných zajištěných věřitelů.

III.

Připustnost dovolání

45. Pro dovolací řízení je rozhodný občanský soudní řád v aktuálním znění.

46. Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., když pro ně neplatí žádné z omezení přípustnosti vypočtených v § 238 o. s. ř. a v posouzení způsobu uplatnění nároku z titulu plnění z bankovní záruky v insolvenčním řízení jde o věc dovolacím soudem neřešenou.

IV. Důvodnost dovolání

47. Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

48. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

49. Pro právní posouzení věci jsou rozhodné především následující skutkové údaje (jak plynou z insolvenčního spisu a z insolvenčního rejstříku), z nichž vyšly oba soudy:

50. Usnesením ze dne 25. 9. 2020, č. j. KSHK 40 INS 19866/2020-A-7 (zveřejněným v insolvenčním rejstříku téhož dne), které nabylo právní moci 17. 10. 2020, insolvenční soud (mimo jiné) zjistil úpadek dlužníka a prohlásil konkurs na jeho majetek.

51. Insolvenční správce dlužníka sepsal do majetkové podstaty dlužníka (mimo jiné) i předmětné nemovitosti, které posléze zpeněžil 30. 8. 2022 na základě pokynu věřitele č. 36 ve veřejné dražbě dobrovolné za částku 35 920 000 Kč.

52. Banka N (pod původní firmou Českomoravská záruční a rozvojová banka, a. s.) podáním datovaným 16. 11. 2020, doručeným insolvenčnímu soudu 18. 11. 2020, přihlásila do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka:

[1] nevykonatelnou dílčí pohledávku č. 1 ve výši 2 839 882,50 Kč, sestávající z jistiny ve výši 2 730 000 Kč a smluvního úroku z prodlení z jistiny za dobu od 17. 4. 2020 do 24. 9. 2020 ve výši 109 882,50 Kč,

[2] nevykonatelnou dílčí pohledávku č. 2 ve výši 4 497 064,75 Kč,

[3] nevykonatelnou dílčí pohledávku č. 3 ve výši 2 912 700 Kč, sestávající z jistiny ve výši 2 800 000 Kč a smluvního úroku z prodlení z jistiny za dobu od 17. 4. 2020 do 24. 9. 2020 ve výši 112 700 Kč, a

[4] nevykonatelnou dílčí pohledávku č. 4 ve výši 2 912 700 Kč, sestávající z jistiny ve výši 2 800 000 Kč a smluvního úroku z prodlení z jistiny za dobu od 17. 4. 2020 do 24. 9. 2020 ve výši 112 700 Kč.

53. Jako důvod vzniku dílčí pohledávky č. 1 uvedla banka N smlouvu o poskytnutí bankovní záruky ze dne 21. 8. 2015 (ve znění dodatků) a záruční listinu ze dne 21. 8. 2015 (ve znění dodatků), coby zajištění pohledávky ze smlouvy o úvěru ze dne 21. 8. 2015, č. 867/15-120, kterou banka U poskytla dlužníku úvěr ve výši 10 miliónů Kč (dále jen „úvěrová smlouva č. 1“) [společně dále též jen „bankovní záruka č. 1“] s tím, že na základě výzvy ze dne 17. 1. 2020 uhradila bance U z titulu bankovní záruky č. 1 dne 17. 3. 2020 částku 2 730 000 Kč.

54. Jako důvod vzniku dílčí pohledávky č. 2 uvedla banka N smlouvu o poskytnutí bankovní záruky ze

dne 11. 12. 2015 a záruční listinu ze dne 11. 12. 2015, coby zajištění pohledávky ze smlouvy o úvěru ze dne 21. 8. 2015, č. 868/15-120, kterou banka U poskytla dlužníku úvěr ve výši 22 milionů Kč (dále jen „úvěrová smlouva č. 2“) [společně dále též jen „bankovní záruka č. 2“] s tím, že na základě výzvy ze dne 26. 10. 2020 uhradila bance U z titulu bankovní záruky č. 2 dne 11. 11. 2020 částku 4 497 064,75 Kč.

55. Jako důvod vzniku dílčí pohledávky č. 3 uvedla banka N smlouvu o poskytnutí bankovní záruky ze dne 31. 10. 2017 (ve znění dodatku) a záruční listinu ze dne 31. 10. 2017 (ve znění dodatku), coby zajištění pohledávky ze smlouvy o úvěru ze dne 31. 10. 2017, č. 1418/17T-120, kterou banka U poskytla dlužníku úvěr ve výši 4 milionů Kč (dále jen „úvěrová smlouva č. 3“) [společně dále též jen „bankovní záruka č. 3“] s tím, že na základě výzvy ze dne 17. 1. 2020 uhradila bance U z titulu bankovní záruky č. 3 dne 17. 3. 2020 částku 2 800 000 Kč.

56. Jako důvod vzniku dílčí pohledávky č. 4 uvedla banka N smlouvu o poskytnutí bankovní záruky ze dne 24. 10. 2018 a záruční listinu ze dne 24. 10. 2018, coby zajištění pohledávky ze smlouvy o úvěru ze dne 22. 10. 2018, č. 988/18T-D, kterou banka U poskytla dlužníku úvěr ve výši 4 milionů Kč (dále jen „úvěrová smlouva č. 4“) [společně dále též jen „bankovní záruka č. 4“], s tím, že na základě výzvy ze dne 17. 1. 2020 uhradila bance U z titulu bankovní záruky č. 4 dne 17. 3. 2020 částku 2 800 000 Kč.

57. U všech přihlášených dílčích pohledávek banka N dále uvedla, že úhradou bankovních záruk vstoupila ve smyslu § 1937 odst. 1 o. z. do práv původního věřitele a že si je vědoma § 1938 odst. 1 o. z. Všechny dílčí pohledávky přihlásila banka N jako zajištěné majetkem dlužníka (předmětnými nemovitostmi), jelikož zajištění ve formě zástavního práva k oněm pozemkům bylo sjednáno (zřízeno) ve prospěch úvěrující banky (banky U), které banka N plnila za dlužníka.

58. Při přezkumném jednání, jež se konalo 9. 6. 2021, byly zjištěny jako zajištěné zástavním právem k předmětným nemovitostem (mimo jiné):

[1] Dílčí pohledávky banky U v celkové výši 29 544 010,80 Kč, z toho:

- 1) dílčí pohledávka č. 1 ve výši 5 649 326,72 Kč, z titulu nedoplatku úvěru z úvěrové smlouvy ze dne 21. 8. 2015, č. 866/15-120 VL, po poskytnutí úvěru ve výši 9 milionů Kč (dále jen „úvěrová smlouva č. 5“), se dnem vzniku zajištění 25. 8. 2015,
- 2) dílčí pohledávka č. 2 ve výši 4 289 807,70 Kč, z titulu nedoplatku úvěru z úvěrové smlouvy č. 1, se dnem vzniku zajištění 25. 8. 2015,
- 3) dílčí pohledávka č. 3 ve výši 15 956 260,16 Kč (po částečném zpětvzetí), z titulu nedoplatku úvěru z úvěrové smlouvy č. 2, se dnem vzniku zajištění 25. 8. 2015,
- 4) dílčí pohledávka č. 4 ve výši 1 825 639,78 Kč, z titulu nedoplatku úvěru z úvěrové smlouvy č. 3, se dnem vzniku zajištění 31. 10. 2017,
- 5) dílčí pohledávka č. 5 ve výši 1 822 976,44 Kč, z titulu nedoplatku úvěru z úvěrové smlouvy č. 4, se dnem vzniku zajištění 25. 10. 2018.

[2] Dílčí pohledávky banky N (věřitele č. 15) č. 1 až 4 v celkové výši 13 162 347,25 Kč, z titulu uhrazených bankovních záruk č. 1 až 4.

[3] Dílčí pohledávka věřitele č. 16 č. 1 ve výši 736 742,08 Kč, z titulu nezaplaceného pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, včetně penále, se dnem vzniku zajištění 8. 1. 2019.

[4] Dílčí pohledávka věřitele č. 16 č. 3 ve výši 340 727,87 Kč, z titulu nezaplaceného pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, včetně penále, se dnem vzniku zajištění 7. 8. 2019.

59. Rozdělovacím návrhem ze dne 3. 10. 2022 (B-85) navrhl insolvenční správce dlužníka, aby insolvenční soud udělil souhlas s tím, že z čistého výtěžku zpeněžení zajištění (předmětných nemovitostí) určeného zajištěným věřitelům ve výši 30 308 985,73 Kč obdrží věřitel č. 36 částku 29 544 010,55 Kč a věřitel č. 16 částku 764 975,18 Kč.

60. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, a insolvenčního zákona:

§ 1937 (o. z.)

(1) Souhlasu dlužníka není třeba, pokud třetí osoba plní věřiteli jeho dluh proto, že za dluh ručí nebo závazek jinak zajišťuje.

(2) Splněním dluhu vstupuje tato osoba do práv věřitele a má právo, aby jí dlužník vyrovnal, co za něho plnila. Pohledávka věřitele na ni přechází včetně příslušenství, zajištění a dalších práv s pohledávkou spojených. Věřitel vydá tomu, kdo za dlužníka plnil, potřebné doklady o pohledávce a sdělí mu vše, co je k uplatnění pohledávky zapotřebí.

§ 1938 (o. z.)

(1) Plní-li třetí osoba za dlužníka jen část dluhu, může požadovat jen vyrovnání toho, co za dlužníka plnila. Původní věřitel má právo požadovat vyrovnání zůstatku své pohledávky přednostně před novým věřitelem, ledaže se novému věřiteli zaručil, že mu bude nahrazeno, co za dlužníka vydal.

(...)

§ 2029 (o. z.)

(1) Finanční záruka vzniká prohlášením výstavce v záruční listině, že uspokojí věřitele podle záruční listiny do výše určité peněžní částky, nesplní-li dlužník věřiteli určitý dluh, anebo splní-li se jiné podmínky určené v záruční listině. Je-li výstavcem banka, zahraniční banka nebo spořitelni a úvěrní družstvo, jedná se o bankovní záruku.

(2) Záruční listina vyžaduje písemnou formu.

§ 2039 (o. z.)

(1) Dlužník nahradí výstavci to, co plnil podle záruční listiny vystavené v souladu s uzavřenou smlouvou. Uzavřela-li s výstavcem smlouvu o poskytnutí finanční záruky třetí osoba, nahradí tato osoba výstavci, co plnila podle záruční listiny vystavené v souladu se smlouvou.

(2) Dlužník nemůže vůči výstavci uplatnit námitky, které by mohl uplatnit vůči věřiteli, neujednal-li s ním, že si výstavce vůči věřiteli uplatnění takových námitek vyhradí v záruční listině.

§ 18 (insolvenčního zákona)

(1) Nastane-li v průběhu insolvenčního řízení skutečnost, se kterou právní předpisy spojují

převod nebo přechod přihlášené pohledávky z původního věřitele na nabyvatele pohledávky, aniž původní věřitel ztrácí způsobilost být účastníkem řízení, insolvenční soud rozhodne, že místo tohoto věřitele vstupuje do insolvenčního řízení nabyvatel jeho pohledávky. Učiní tak na základě návrhu věřitele, který lze podat pouze na formuláři, jehož náležitosti stanoví prováděcí právní předpis, a po písemném souhlasu nabyvatele jeho pohledávky. Převod nebo přechod pohledávky, který nevyplývá přímo z právního předpisu, je nutné doložit veřejnou listinou nebo listinou, na které je úředně ověřena pravost podpisů osob, které ji podepsaly.

(2) O návrhu podle odstavce 1 rozhodne insolvenční soud do 3 pracovních dnů ode dne, kdy mu takový návrh došel; ustanovení § 43 občanského soudního řádu se nepoužije. K návrhu, který nebude podán na formuláři podle odstavce 1, se nepřihlíží. Nerozhodne-li insolvenční soud ve lhůtě podle věty první, není již povinen o návrhu podle odstavce 1 rozhodnout a má se za to, že insolvenční soud vydal rozhodnutí, jímž návrhu vyhověl; toto rozhodnutí není soud povinen vyhotovit.

(3) Rozhodnutí podle odstavce 1 vydá insolvenční soud také tehdy, učiní-li věřitel a nabyvatel jeho pohledávky do protokolu u tohoto soudu společné prohlášení o tom, že nastala skutečnost uvedená v odstavci 1; odstavec 2 platí obdobně.

(4) Rozhodnutí podle odstavců 1 a 3 se nedoručuje zvláště dlužníku. Odvolání proti němu není přípustné, insolvenční soud však tímto rozhodnutím není vázán.

§ 19 (insolvenčního zákona)

(1) Nabyvatel pohledávky se stává účastníkem insolvenčního řízení, jakmile insolvenční soud podle § 18 rozhodne o jeho vstupu do insolvenčního řízení, a platí pro něj stav insolvenčního řízení v době, kdy se stal jeho účastníkem. Nabyvatel takto vstupuje na místo původního věřitele i do incidenčních sporů, které se týkají jím nabyté pohledávky.

(...)

§ 167 (insolvenčního zákona)

(1) Zajištění věřitelé se v rozsahu zajištění uspokojují ze zpeněžení věci, práva pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, jimiž byla jejich pohledávka zajištěna, nestanoví-li zákon jinak. Pro pořadí jejich uspokojení je rozhodující doba vzniku zástavního práva nebo doba vzniku zajištění, nedohodnou-li se zajištění věřitelé písemně jinak. To platí obdobně pro věřitele podmíněných pohledávek nebo pohledávek budoucích, k jejichž zajištění byla zastavena věc, právo, pohledávka nebo jiná majetková hodnota nebo zřízeno jiné zajištění uvedené v § 2 písm. g/.

(...)

§ 183 (insolvenčního zákona)

(1) Přihláškou pohledávky, kterou zajišťují věci, práva pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty třetích osob, není dotčeno právo věřitele domáhat se uspokojení pohledávky z tohoto zajištění.

(2) Přihláškou pohledávky není dotčeno ani právo věřitele domáhat se uspokojení pohledávky po kterékoli z osob odpovídajících mu společně a nerozdílně s dlužníkem; o právu věřitele požadovat plnění od dlužníkovy ručitele, včetně bankovní záruky a zvláštních případů ručení, to platí obdobně.

(3) Osoby, od kterých může věřitel požadovat plnění podle odstavců 1 a 2, mohou pohledávku, která by jim proti dlužníku vznikla uspokojením věřitele, přihlásit jako pohledávku podmíněnou. Jestliže však věřitel takovou pohledávku přihlásí, mohou se jí tyto osoby v rozsahu, v němž pohledávku uspokojí, v insolvenčním řízení domáhat místo něj bez zřetele k tomu, zda ji přihlásily, s tím, že pro jejich vstup do řízení platí přiměřeně § 18; návrh podle tohoto ustanovení mohou podat samy.

61. Ve výše uvedené podobě, pro věc rozhodné, platila citovaná ustanovení zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, již v době uzavření úvěrových smluv a později nedoznala změn. Citovaná ustanovení insolvenčního zákona platí beze změny od rozhodnutí o úpadku dlužníka. S přihlédnutím k části první článku II. (Přechodná ustanovení) bodu 1. zákona č. 252/2024 Sb. se přitom pro dané insolvenční řízení uplatní i v době od 1. 10. 2024 insolvenční zákon ve znění účinném do 30. 9. 2024 [s výjimkou nastavenou pro § 75 a § 109 odst. 1 písm. c/ a § 412a odst. 3 insolvenčního zákona v části první článku II. (Přechodná ustanovení) bodu 2. a 3. zákona č. 252/2024 Sb.]

62. Ve shora ustaveném skutkovém a právním rámci činí Nejvyšší soud k dovoláním otevřeným právním otázkám následující závěry:

1) K výkladu § 183 insolvenčního zákona

63. Podstatu úpravy obsažené v § 183 odst. 1 insolvenčního zákona vyložil Nejvyšší soud [též ve vazbě na pasáž ze zvláštní části důvodové zprávy (k § 183) k vládnímu návrhu insolvenčního zákona (vládní návrh insolvenčního zákona projednávala Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky ve svém 4. volebním období 2002-2006 jako tisk č. 1120)] již v rozsudku ze dne 26. 1. 2012, sp. zn. [29 Cdo 3963/2011](#), uveřejněném pod číslem 70/2012 Sb. rozh. obč. Z něj se podává, že záměrem úpravy vtělené do ustanovení § 183 odst. 1 insolvenčního zákona bylo, aby věřitelé své pohledávky ze zajištění mohli uplatňovat mimo insolvenční řízení, jde-li o zajištění z majetku třetích osob, s tím, že povinnosti plnit ze zajištění se tyto osoby zprostí tím, že budou plnit i v průběhu insolvenčního řízení přímo zajištěnému věřiteli. Obdobný záměr se promítá v § 183 odst. 2 insolvenčního zákona ve vztahu k osobám, které věřiteli odpovídají za splnění závazku (dluhu) společně a nerozdílně s dlužníkem a ve vztahu k osobám, které věřiteli za plnění dlužníkovy závazku (dluhu) ručí, včetně bankovní záruky (výslovně zmíněné) a zvláštních případů ručení.

64. Podstatou úpravy obsažené v § 183 odst. 3 insolvenčního zákona se Nejvyšší soud zevrubně zabýval v [R 9/2023](#) (na které v podrobnostech odkazuje). Jde o zvláštní úpravu procesního nástupnictví (o odchylku od režimu procesního nástupnictví nastaveného v § 18 insolvenčního zákona), jež osobám:

[1] které svým majetkem zajišťují věřitelovu pohledávku za dlužníkem, nebo

[2] které věřiteli odpovídají za splnění dluhu společně a nerozdílně s dlužníkem, anebo

[3] které ručí za splnění dluhu dlužníkem,

přiznává legitimaci k podání návrhu dle § 18 insolvenčního zákona za předpokladu, že v průběhu insolvenčního řízení splnily (zcela nebo zčásti uspokojily) pohledávku přihlášeného věřitele, bez zřetele k tomu, zda samy předtím přihlásily pohledávku z titulu takového (předpokládaného) plnění do insolvenčního řízení jako podmíněnou (srov. opět [R 9/2023](#), odstavec 26 odůvodnění).

65. Tato pozitivně a výslovně formulovaná odchylka od režimu nastaveného ustanovením § 18 insolvenčního zákona je dále doplněna (v § 183 odst. 3 insolvenčního zákona, větě druhé části věty před středníkem *in fine*) formulací, podle které pro vstup těchto osob do řízení platí § 18 (insolvenčního zákona) „přiměřeně“. Vzhledem k tomu, že ustanovení § 183 odst. 3 věty druhé části

věty za středníkem insolvenčního zákona legitimuje k podání návrhu dle § 18 insolvenčního zákona osobu, která zjednodušeně řečeno tvrdí, že dosavadnímu věřiteli zaplatila dlužníkův dluh (nebo jeho část), aniž by tato legitimace měla být podmíněna současným (suhlasným) návrhem věřitele o tomtéž (srov. § 18 odst. 1 insolvenčního zákona), je odtud zjevné, že jen přiměřené užití § 18 insolvenčního zákona se předpokládá právě u předpokladů formulovaných v § 18 odst. 1 insolvenčního zákona [bez součinnosti dosavadního věřitele lze stěží očekávat, že navrhovatel podle § 183 odst. 3 insolvenčního zákona doloží přechod pohledávky v důsledku její úhrady věřiteli veřejnou listinou nebo listinou, na které je úředně ověřena pravost podpisů osob, které ji podepsaly (srov. opět § 18 odst. 1 insolvenčního zákona)]. Potenciální spornost skutečnosti, pro kterou může osoba uvedená v § 183 odst. 3 věty druhé části věty za středníkem insolvenčního zákona podat sama návrh podle § 18 insolvenčního zákona (tvrzená úhrada dluhu nebo jeho části za dlužníka), pak opodstatňuje závěr, že z ustanovení § 18 odst. 2 insolvenčního zákona se přiměřeně uplatní pravidlo, že insolvenční soud je povinen rozhodnout o návrhu do 3 dnů, leč nikoli již nevyvratitelná domněnka, že po marném uplynutí této lhůty se má za to, že insolvenční soud vydal rozhodnutí, jímž návrhu vyhověl (ta byla nastavena pro skutečnosti, o které nemůže být veden spor, vzhledem k povaze listin, jimiž se dokládají). Srov. opět [R 9/2023](#), odstavce 27 a 28 odůvodnění.

66. Tam, kde insolvenční soud rozhoduje podle § 18 insolvenčního zákona na návrh osoby uvedené v ustanovení § 183 odst. 3 insolvenčního zákona, je předpokladem vyhovění takovému návrhu prokázání (doložení) skutečnosti, že tato osoba uhradila pohledávku dosavadnímu (přihlášenému) věřiteli. To, že insolvenční soud rozhodl podle § 18 insolvenčního zákona tak, že vyhověl návrhu osoby k tomu legitimované podle § 183 odst. 3 insolvenčního zákona, však nic nemění na skutečnosti, že jde stále o rozhodnutí o procesním nástupnictví v insolvenčním řízení. Tomuto závěru odpovídá i znění § 19 odst. 1 věty druhé insolvenčního zákona, podle kterého (v případě nástupnictví u popřené pohledávky, o které probíhá odporový incidenční spor) vstupuje nabyvatel pohledávky na místo původního věřitele též v incidenčním sporu, který se týká předmětné pohledávky. Srov. opět [R 9/2023](#), odstavce 30 a 31 odůvodnění.

67. Dojde-li ke změně v osobě věřitele postupem podle ustanovení § 18 insolvenčního zákona [lhotejně, že uplatnitelného (jen) přiměřeně k návrhu osoby k tomu legitimované dle § 183 odst. 3 insolvenčního zákona], nemá tato změna žádný vliv na stav přezkoumání pohledávky. Byla-li pohledávka původního věřitele popřena co do pravosti, výše nebo pořadí a stav jejího zjišťování dosud není ukončen, platí tento stav i pro osobu, která se stala „novým“ věřitelem postupem podle § 183 odst. 3 insolvenčního zákona ve spojení s § 18 insolvenčního zákona; srov. § 19 odst. 1 větu první insolvenčního zákona a pro tu fázi zjišťování (pravosti, výše nebo pořadí) pohledávky, ve které původní věřitel již vedl incidenční spor, srov. opět § 19 odst. 1 větu druhou insolvenčního zákona. Srov. opět [R 9/2023](#), odstavec 32 odůvodnění.

68. Jestliže v insolvenčním řízení vedeném na majetek dlužníka již byla zjištěna pravost, výše i pořadí přihlášené pohledávky, nelze pohledávku znovu přezkoumat (a případně ji popřít) jen proto, že na základě rozhodnutí insolvenčního soudu vydaného podle § 183 odst. 3 insolvenčního zákona ve spojení s § 18 insolvenčního zákona vstoupila do insolvenčního řízení na místo původního (přihlášeného) věřitele osoba, od které mohl věřitel požadovat plnění podle § 183 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona a která uspokojila jeho pohledávku za dlužníkem. Řečené platí nejen pro zjištěnou pravost a výši pohledávky, nýbrž i pro zjištěné pořadí pohledávky (nepůjde-li o situaci, kdy právo na uspokojení pohledávky ze zajištění zaniklo v souladu se zákonem mimo insolvenční řízení po zjištění pohledávky). Srov. opět [R 9/2023](#), odstavec 33 odůvodnění.

69. Je-li úprava obsažená v § 183 odst. 3 insolvenčního zákona zvláštní úpravou „procesního“ nástupnictví (odchytkou od režimu „procesního“ nástupnictví nastaveného v § 18 insolvenčního zákona) [srov. odstavec 64 odůvodnění shora], pak to současně znamená, že jde o úpravu, která postihuje změnu v osobě (přihlášeného) věřitele, která nastala v průběhu insolvenčního řízení poté,

co se onen původní (přihlášený) věřitel stal účastníkem insolvenčního řízení.

70. Ve světle rozhodných skutečností je pro poměry dané věci určující, že věřitel č. 15 (banka N) se nestal přihlášeným věřitelem (namísto původního přihlášeného věřitele) postupem podle § 183 odst. 3 insolvenčního zákona [a ani v dosavadním průběhu insolvenčního řízení nepožadoval (nenavrhoval), aby insolvenční soud vydal rozhodnutí podle § 183 odst. 3 insolvenčního zákona]. Věřitel č. 15 (banka N) se insolvenčního řízení účastní (coby přihlášený věřitel) na základě své vlastní přihlášky pohledávky, přičemž skutečnosti, z nichž vůči dlužníku dovozuje (ve vztahu k plnění poskytnutému bance U z titulu bankovních záruk) režim § 1937 odst. 2 o. z., nastaly předtím, než své pohledávky přihlásil (před 18. 11. 2020, kdy jeho přihláška došla insolvenčnímu soudu); u dílčích pohledávek č. 1, 3 a 4 se tak stalo 17. března 2020, tedy před rozhodnutím o úpadku dlužníka (před 25. 9. 2020), a u dílčí pohledávky č. 2 se tak stalo 11. 11. 2020, tedy v průběhu propadlé lhůty určené rozhodnutím o úpadku k přihlášení pohledávek.

71. Dovolání tak potud není důvodné. K významu postupu podle § 183 odst. 3 insolvenčního zákona v návaznosti na hmotněprávní úpravu podle § 2039 odst. 1 o. z. a podle § 1937 odst. 2 o. z. se Nejvyšší soud vyjádří v dalším výkladu.

2) K povaze bankovní záruky a ke vztahu úpravy podle § 2039 odst. 1 o. z. k úpravě podle § 1937 odst. 2 o. z.

72. Úprava finanční záruky obsažená v § 2029 až § 2039 o. z. (je-li výstavcem banka, zahraniční banka nebo spořitelna a úvěrní družstvo, jde podle § 2029 druhé věty o. z. o bankovní záruku) vychází v zásadě z úpravy institutu bankovní záruky v obchodním zákoníku, což potvrzuje i zvláštní část důvodové zprávy k vládnímu návrhu zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (tento vládní návrh projednávala Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky ve svém 6. volebním období 2010-2013 jako tisk č. 362) [K § 2029 až 2039]. V poměrech stávající úpravy jsou proto vesměs využitelné i dále označené závěry, z nichž vycházela soudní praxe ve vztahu k bankovním zárukám podle obchodního zákoníku.

73. Při bankovní záruce vzniká v zásadě právně samostatný závazek banky, který je závislý na existenci zajišťovaného závazku, jen když to vyplývá z obsahu záruční listiny. Nevyplývá-li z obsahu bankovní záruky něco jiného, má tato záruka povahu bezpodmínečné bankovní záruky (tj. záruky na první výzvu a bez námitek). Při této formě bankovní záruky se neuplatní ani princip akcesority, ani princip subsidiarity; srov. shodně (v poměrech aktuální úpravy bankovní záruky) např. odstavec 31 odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2023, sp. zn. [29 Cdo 1807/2021](#), uveřejněného pod číslem 67/2024 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 67/2024“).

74. Právní vztah mezi dlužníkem a věřitelem není právně závislý na právním vztahu mezi dlužníkem a bankou, paralelní existence těchto právních vztahů vyplývá z podstaty bankovní záruky jakožto abstraktního zajišťovacího prostředku. Vztah mezi bankou a dlužníkem je založen smlouvou uzavřenou mezi těmito dvěma subjekty, přičemž tato smlouva vymezuje rovněž obsah předmětného vztahu; srov. shodně odstavec 32 odůvodnění [R 67/2024](#).

75. Jestliže banka (coby výstavce záruční listiny) plní podle záruční listiny (podle podmínek v ní vymezených) vystavené v souladu se smlouvou o poskytnutí bankovní záruky uzavřenou mezi bankou a dlužníkem, vzniká jí tím podle § 2039 odst. 1 věty první o. z. vůči dlužníku právo na náhradu toho, co takto plnila. Není-li zde jiné ujednání mezi bankou (coby výstavcem záruční listiny) a dlužníkem, nemůže dlužník uplatnit jako obranu proti bankou uplatněnému právu na náhradu věřiteli poskytnutého plnění námitky, které by (jinak) mohl uplatnit vůči věřiteli (§ 2039 odst. 2 o. z.). Právo banky na náhradu toho, co plnila jako výstavce záruční listiny dlužníkovu věřiteli, je (stejně jako tomu bylo v době do 31. 12. 2013 podle § 321 odst. 2 obch. zák.) originárním postižním (regresním)

právem (jemuž odpovídá originární povinnost dlužníka poskytnout bance náhradu), které (ale) není samo o sobě tzv. subrogačním regresem.

76. O „subrogační regres“ jde obecně vzato tehdy, jestliže určitá osoba, která je akcesoricky zavázána (zákonem nebo smluvně) zaplatit formálně vlastní, leč materiálně cizí dluh, takový (hlavní) dluh uhradí (zcela nebo zčásti), čímž jí vůči dlužníku (osobě, o jejíž dluh materiálně šlo) vzniklo právo postihu. Plněním věřiteli vstupuje plátce formálně vlastního, leč materiálně cizího dluhu na místo dosavadního věřitele; v rámci subrogačního postihu má na základě poskytnutého plnění (v rozsahu poskytnuté úhrady) v zásadě stejný nárok (vůči dlužníku) jako věřitel, nejde však o nárok formálně ani materiálně identický s nárokem věřitelovým. Právní postavení dlužníka se touto subrogací nemění; má (totiž) plátcí plnit to (jen to), co měl dříve plnit věřiteli. K pojetí subrogačního regresu srov. v literatuře např. již dílo Rouček, F. – Sedláček, J.: Komentář k československému obecnému zákoníku občanskému, Právnícké knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, Praha 1935, Díl VI., str. 42 a násl.

77. Úprava obsažená v § 2039 odst. 1 větě první o. z. není sama o sobě subrogačním regresem proto, že pro vznik práva banky na náhradu toho, co plnila jako výstavce záruční listiny dlužníkovu věřiteli, podle ní není rozhodující, zda dluh, na který banka věřiteli plnila, materiálně vůbec existuje, nýbrž jen to, zda pro výplatu bankovní záruky byly splněny podmínky uvedené v záruční listině (vystavené v souladu se smlouvou o poskytnutí bankovní záruky uzavřenou mezi bankou a dlužníkem); srov. § 2035 o. z.

78. Jinak řečeno, kdyby úprava obsažená v § 2039 odst. 1 o. z. měla být bez dalšího pouze „subrogačním regresem“, pak by se mohlo stát, že banka, která (správně) plní podle podmínek záruční listiny, které nezávisí na hlavním závazku (mezi věřitelem a dlužníkem), tímto plněním žádná práva nenabude (proto, že věřiteli žádná pohledávka vůči dlužníku ve skutečnosti nevznikla, nebo proto, že bankovní zárukou zajištěná pohledávka věřitele vůči dlužníku zanikla splněním ještě před vyplacením bankovní záruky věřiteli).

79. Smyslem bankovní záruky je poskytnout věřiteli jistotu, že banka při splnění podmínek stanovených v záruční listině věřiteli zaplatí (na úhradu zajištěného závazku) částku uvedenou v záruční listině. Banka může v záruční listině (podle ujednání s osobou, se kterou bankovní záruku sjednala) vymezit nejen podmínky, za nichž bude z bankovní záruky plnit, ale rovněž stanovit, jaké námitky bude případně proti nároku věřitele oprávněna uplatnit. Není v tomto ohledu nijak limitována (může založit právo k uplatnění libovolných námitek vyplývajících z vlastních vztahů k věřiteli či námitek náležejících jinak jen dlužníkovi, námitku započtení pohledávky své či dlužníkovy z toho nevyjímaje), což však vždy musí být zřejmé již ze záruční listiny. Jestliže banka v záruční listině deklaruje, že po obdržení výzvy (případně splnění dalších stanovených podmínek) bude plnit „bez námitek“, nemůže věřitel legitimně očekávat nic jiného, než že banka svému závazku z bankovní záruky řádně dostojí a věřiteli požadované peněžité plnění poskytne; srov. shodně odstavec 33 odůvodnění [R 67/2024](#).

80. Obsah práv a povinností banky a oprávněného z bankovní záruky je dán striktně (jen) obsahem záruční listiny. Nejsou-li splněny podmínky stanovené v záruční listině, nelze plnění z bankovní záruky požadovat. Pro posouzení, zda byly splněny podmínky pro plnění z vystavené bankovní záruky, je určující obsah samotné záruční listiny, tedy v zásadě prosté poměření toho, zda skutečnosti tvrzené či doložené osobou oprávněnou z bankovní záruky odpovídají podmínkám v záruční listině (§ 2035 o. z.); srov. opět odstavec 31 odůvodnění [R 67/2024](#).

81. Z toho, co bylo řečeno v odstavcích 79 a 80 shora, plyne, že v rozsahu vyplývajícím ze záruční listiny může mít bankovní záruka podmíněčnou povahu. Podle podmínek vymezených záruční listinou tedy může jít i o tzv. akcesorickou bankovní záruku, tedy o záruku, při které se banka zavazuje k

určitému závazku, který je přímo spojen s původním dluhem nebo závazkem dlužníka. Taková bankovní záruka je tedy příslušenstvím (*akcesoriem*) hlavního závazku a její platnost a rozsah jsou odvozeny přímo od základního závazku, ke kterému je připojena. Podmínky stanovené pro tento typ bankovní záruky v záruční listině obvykle odrážejí podmínky hlavního závazku (závazku mezi věřitelem a dlužníkem).

82. Jde-li podle podmínek vymezených v záruční listině o tzv. akcesorickou bankovní záruku, závislou na existenci zajišťovaného závazku (mezi věřitelem a dlužníkem), projeví se tato skutečnost i tím, že poskytnutím plnění podle záruční listiny hradí banka věřiteli dlužníkův materiálně existující (skutečný) závazek (dluh), přičemž právo na náhradu toho, co takto plnila, se prosadí (ve smyslu § 2039 odst. 1 o. z.) jako subrogační regres [banka úhradou vstupuje do práv věřitele, jemuž mohla podle záruční listiny namítat totéž, co dlužník (§ 2039 odst. 2 o. z.)]. V takovém případě pak není důvod vylučovat pro účely uplatnění náhrady bankou obecnou úpravu subrogačního regresu obsaženou v § 1937 odst. 2 o. z. a § 1938 odst. 1 o. z. Co do regresního nároku vůči dlužníku podle § 2039 odst. 1 věty první o. z. může mít banka k dispozici jak zajištění, které si sama sjednala s dlužníkem ve smlouvě o poskytnutí bankovní záruky, tak zajištění, které na ni přešlo podle § 1937 odst. 2 věty druhé o. z. při subrogačním regresu coby zajištění, které náleželo věřiteli, kterému plnila z akcesorické bankovní záruky.

83. Nepůjde-li o akcesorickou bankovní záruku, není povinnost banky plnit podmíněna tím, že plní na „skutečný dluh“ dlužníka vůči věřiteli; jak uvedeno výše, pro výplatu bankovní záruky je podstatné jen to, že byly splněny podmínky uvedené v záruční listině. Jen z toho, že banka v takovém případě není oprávněna zkoumat, zda věřiteli plní na dlužníkův „skutečný dluh“, však bez dalšího neplyne závěr, že je vyloučeno použití úpravy obsažené v § 1937 odst. 2 a § 1938 odst. 1 o. z.

84. Literatura se ke vztahu § 2039 odst. 1 o. z. k § 1937 o. z. (a k § 1938 o. z.) vesměs vyjadřuje tak, že nárok dle § 2039 o. z. je odlišný od subrogace podle § 1937 odst. 2 o. z. Srov. např. Hulmák, M., a kol. Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721 – 2054). Komentář. 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, str.1270-1271 (dále jen „Hulmák a kol., 2014“), nebo Petrov, J., Výtisk, M., Beran, V. a kol. Občanský zákoník. Komentář. 2. vydání (3. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2024 (komentář k § 2039 o. z.), anebo Švestka, J.; Dvořák, J.; Fiala, J. a kol. Občanský zákoník Komentář. Svazek V. (§ 1721-2520). Praha: Wolters Kluwer, ČR, 2021 (komentář k § 2039 o. z.). Hulmák a kol., 2014 k tomu tamtéž poznamenává, že touto originární povinností (rozuměj povinností podle § 2039 odst. 1 o. z.) nejsou dotčena práva, která výstavce případně nabude subrogací podle § 1937 o. z. nebo podle § 1938 o. z.

85. Podrobněji se problematice věnuje (u komentáře k § 2039 o. z.) dílo Hulmák, M., a kol. Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). Komentář. 2. vydání, 2025 (online vydání). Vedle výkladu, podle kterého se na práva výstavce nevztahuje § 1937 odst. 2 o. z. (a použije se pouze úprava § 2039 odst. 1 o. z.), staví (jako opačný) výklad, podle kterého pravidlo obsažené v § 2039 odst. 1 větě první o. z. nebrání použití obecného § 1937 odst. 2 o. z. (při současném předpokladu, že výstavce nemůže dosáhnout téhož uspokojení dvakrát), s tím, že ustanovení § 2039 odst. 1 věty první o. z. by se v praxi uplatnilo pouze tehdy, není-li zde nutně pohledávka, do které by výstavce mohl subrogovat dle § 1937 o. z. Označené dílo se přiklání k druhému z uvedených výkladů s tím, že není důvodu, proč by se i na neakcesorickou finanční záruku nemohl použít obecný mechanismus zákonné subrogace, když formulace § 1937 o. z. je dostatečně široká na to, aby takový výklad umožnila, a postup podle onoho ustanovení poskytuje pro praxi vstřícnější uspořádání vztahů (než první výklad).

86. V návaznosti na tyto výstupy literatury Nejvyšší soud na tomto místě připomíná, že podle právní úpravy obsažené (do 31. 12. 2013) v obchodním zákoníku i pro bezpodmínečnou bankovní záruku platilo pravidlo formulované § 322 odst. 1 obch. zák., jež určovalo, že na bankovní záruku se použijí jinak přiměřeně ustanovení o ručení. K tomu budiž dodáno, že byť úprava finanční záruky, potažmo

(v intencích § 2029 věty druhé o. z.) úprava bankovní záruky, již toto pravidlo výslovně nepřevzala, lze ji stále chápat jako zvláštní druh ručení (ručení za úplatu); srov. k tomu v literatuře např. Pilík, V.: Finanční záruka: změny podle nového občanského zákoníku, in: Obchodní právo, číslo 6, ročník 2013, str. 202, a Marek, K.: K vybraným bankovním obchodům, in: Soukromé právo, číslo 5, ročník 2020, str. 25.

87. Za zvláštní druh ručení pokládá bankovní záruku též insolvenční zákon, což je patrné z dikce jeho § 183 odst. 2 (srov. v části věty za středníkem slova „o právu věřitele požadovat plnění od dlužníkovra ručitele, včetně bankovní záruky a zvláštních případů ručení, to platí obdobně“). V těchto případech, kdy banka (potažmo zahraniční banka nebo spořitelna a úvěrní družstvo) je vázána bankovní zárukou, o jejíž čerpání beneficiant (věřitel) dosud nepožádal, tedy banka vůči dlužníku, ohledně jehož majetku je vedeno insolvenční řízení, přihlašuje (může přihlásit) pohledávku z bankovní záruky (obdobně jako ručitel) v souladu s § 173 odst. 3 větou první insolvenčního zákona ve spojení s § 183 odst. 3 insolvenčního zákona jako pohledávku vázanou na splnění odkládací podmínky. Srov. k tomu shodně např. důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2021, sen. zn. [29 NSČR 88/2019](#), uveřejněného v časopise Vybraná judikatura, číslo 9, ročníku 2022, pod číslem 77.

88. I tam, kde jde o bezpodmínečnou bankovní záruku, má banka důvod předpokládat, že ji věřitel žádá o splnění dlužníkovra skutečného dluhu a že při dodržení podmínek stanovených v záruční listině plní věřiteli dlužníkův skutečný dluh bez zřetele k tomu, že záruční listina jí neumožňuje zkoumat existenci takového dluhu.

89. Není nikterak vyloučeno (zpravidla se tak děje), že plněním z titulu bankovní záruky hradí banka věřiteli dlužníkův skutečný dluh, i když šlo o bezpodmínečnou bankovní záruku, u které tuto okolnost (pravost, výši a splatnost dluhu) nebyla oprávněna zkoumat. Touto optikou je nutno poměřovat také použitelnost úpravy obsažené v § 1937 odst. 2 a § 1938 odst. 1 o. z.

90. Banka, která na základě sjednané bankovní záruky plnila věřiteli podle podmínek záruční listiny, které jí nedovolovaly zkoumat, zda hradí dlužníkův skutečný dluh (jelikož šlo o bezpodmínečnou bankovní záruku), má právo žádat dlužníka, aby jí nahradil to, co plnila podle § 2039 odst. 1 o. z., a uplatnit (vůči dlužníku nebo i třetím osobám) zajištění tohoto nároku, které si sjednala; pro uplatnění náhrady podle § 2039 odst. 1 o. z. není banka povinna tvrdit ani prokazovat, že plnila věřiteli na dlužníkův skutečný dluh. Jestliže banka v takovém případě v přihlášce své pohledávky také tvrdí a následně při přezkumu pohledávky prokáže, že takto plnila věřiteli na dlužníkův skutečný dluh, má právo požadovat úhradu poskytnutého plnění v režimu § 1937 odst. 2 o. z. (tedy včetně zajištění pohledávky, kterým disponoval věřitel); šlo-li o plnění jen na část dlužníkovra skutečného dluhu, uplatní se uvedený postup s omezením podle § 1938 odst. 1 o. z.

91. Neprokáže-li banka, která jinak nedisponuje vlastním zajištěním, že plněním poskytnutým věřiteli hradila dlužníkův skutečný dluh, pak jí nenáleží právo požadovat vůči dlužníku uspokojení toho, co plnila, ze zajištění, kterým disponoval věřitel (nepřešlo na ni postupem podle § 1937 odst. 2 o. z.). Zjištění, že nehradila věřiteli dlužníkův skutečný dluh, však banku nezbavuje možnosti podílet se v insolvenčním řízení s ostatními věřiteli na poměrném uspokojení své přihlášené pohledávky (jako nezajištěné) z majetkové podstaty dlužníka z titulu náhrady podle § 2039 odst. 1 o. z.

92. Řečené platí i tehdy, jestliže se banka stane přihlášeným věřitelem (namísto původního přihlášeného věřitele) na základě rozhodnutí insolvenčního soudu podle § 183 odst. 3 insolvenčního zákona (ve spojení s § 18 insolvenčního zákona) proto, že na základě sjednané bankovní záruky plnila věřiteli podle podmínek záruční listiny poté, co přihlásil pohledávku vůči dlužníku do insolvenčního řízení. Má-li banka takto vstoupit do insolvenčního řízení na místo přihlášeného věřitele, jehož zajištěná pohledávka již byla zjištěna (co do pravosti, výše a pořadí), nemusí v návrhu podle § 183 odst. 3 insolvenčního zákona tvrdit (a před rozhodnutím insolvenčního soudu podle uvedeného

ustanovení prokázat) jinou skutečnost než tu, že na základě sjednané bankovní záruky plnila věřiteli podle podmínek záruční listiny; plnění na zjištěnou pohledávku je totiž ve smyslu shora formulovaných závěrů plněním na skutečný dluh. Má-li banka takto vstoupit do insolvenčního řízení na místo přihlášeného věřitele, jehož zajištěná pohledávka dosud nebyla přezkoumána (co do pravosti, výše a pořadí), je povinna pro účely participace na úhradě poskytnutého plnění v režimu § 1937 odst. 2 o. z. v návrhu podle § 183 odst. 3 insolvenčního zákona tvrdit, že takto plnila věřiteli na dlužníkův skutečný dluh. Pro účely rozhodnutí insolvenčního soudu podle § 183 odst. 3 insolvenčního zákona (ve spojení s § 18 insolvenčního zákona) nemusí banka prokázat jinou skutečnost než tu, že na základě sjednané bankovní záruky plnila věřiteli podle podmínek záruční listiny. Tvrzení, že takto plnila věřiteli na dlužníkův skutečný dluh, je banka povinna obhájit (až) při přezkumu pohledávky.

93. Právní posouzení věci odvolacím soudem tedy ve světle výše řečeného neobstojí.

3) K účinkům zjištění zajištěné pohledávky

94. Dovolatel se argumentačně vymezuje i vůči závěrům obou soudů, že nebylo možné určit pořadí uspokojení ze zajištění (srov. reprodukci dovolání v odstavci 38 odůvodnění shora).

95. Závěr, že pro pořadí uspokojení více zajištěných věřitelů z výtěžku zpeněžení téhož zajištění je ve smyslu ustanovení § 167 odst. 1 insolvenčního zákona rozhodující skutečná doba vzniku zástavního práva nebo doba vzniku zajištění, bez zřetele k tomu, že zajištěná pohledávka některého z nich byla předtím přezkoumána a zjištěna s uvedením chybného údaje o době vzniku zajištění v přihlášce pohledávky, obsažený v [R 76/2017](#), není (nemá být) návodem pro obcházení vadných výsledků přezkumu zajištěné pohledávky.

96. V rozsudku ze dne 28. 4. 2016, sp. zn. [29 Cdo 2011/2014](#), sice Nejvyšší soud vysvětlil, že spor o pořadí, v jakém zajištěnému věřiteli vzniklo právo na přednostní uspokojení, nepovažuje insolvenční zákon za spor o pořadí pohledávky, jak je definován v § 195 insolvenčního zákona, tento úsudek (vycházející ze závěrů [R 76/2017](#)) však spočívá na předpokladu, že takový spor není sporem o to, zda přihlášený věřitel má právo na uspokojení své pohledávky ze zajištění, jenž podle výslovné dikce § 195 insolvenčního zákona naopak sporem o pořadí pohledávky je.

97. Jestliže osoby nadané popěrným právem nepopřely pohledávku věřitele přihlášenou do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužníka jako pohledávku s právem na uspokojení ze zajištění v rozsahu práva na uspokojení ze zajištění co do pořadí (v režimu § 195 insolvenčního zákona), pak pro účely posouzení doby vzniku zajištění (§ 167 odst. 1 insolvenčního zákona) je určující mechanismus vzniku zajištění. Mělo-li jít o zajištění z titulu smluvních zástavních práv k nemovitostem nabyté bankou N v režimu § 1937 odst. 2 o. z. od původního zástavního věřitele (banky U), pak okamžikem vzniku zajištění je doba vzniku zástavního práva k nemovitostem bance U (jak správně dovozuje dovolatel). Jinak řečeno, jestliže věřitel (banka N) přihlásil pohledávky do insolvenčního řízení jako zajištěné zástavním právem k majetku dlužníka a takto (s právem na uspokojení ze zajištění) byly pohledávky následně zjištěny při přezkumném jednání, pak pro účely vydání výtěžku zpeněžení zajištění zajištěným věřitelům nelze vycházet z toho, že šlo o věřitele nezajištěného (že dobu vzniku zajištění nelze určit proto, že zajištění podle hmotného práva vůbec nevzniklo).

98. Dovolání je tedy v této části rovněž opodstatněné.

99. Právní posouzení věci odvolacím soudem neobstálo při výkladu vztahu úpravy podle § 2039 odst. 1 o. z. k úpravě podle § 1937 odst. 2 o. z. ani při výkladu § 167 odst. 1 insolvenčního zákona; Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené usnesení zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 o. s. ř.). Jelikož důvody, pro které bylo

zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí také na rozhodnutí insolvenčního soudu, zrušil Nejvyšší soud i toto rozhodnutí. Důvod ke kasačnímu zásahu však Nejvyšší soud shledal pouze v rozsahu, v němž soudy rozhodly o vydání výtěžku zpeněžení zajištění ve výši 764 975,18 Kč zajištěnému věřiteli č. 16 a o vydání části výtěžku zpeněžení zajištění (ve výši 10 027 064,75 Kč) zajištěnému věřiteli č. 36. S přihlédnutím k době vzniku zajištění totiž pohledávky zajištěného věřitele č. 15 mohou konkurovat (s přihlédnutím k § 1938 odst. 1 o. z.) pohledávkám zajištěného věřitele č. 36 právě jen co do částky 10 027 064,75 Kč (jde o součet částek 2 730 000 Kč, 4 497 064,75 Kč a 2 800 000 Kč, jimiž banka N plnila z titulu bankovních záruk na pohledávky z úvěrových smluv č. 1 až 3).

100. Ve zbývajícím rozsahu (v němž šlo o vydání výtěžku zpeněžení ve výši 19 516 945,80 Kč zajištěnému věřiteli č. 36) Nejvyšší soud dovolání zamítl (§ 243d odst. 1 písm. a/ o. s. ř.).